

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ МЕДИЧНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. І. Пирогова

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії ВНМУ
ім. М.І. Пирогова, в.о. ректора

Юрій ШЕВЧУК

2024 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту до аспірантури з дисципліни
«Українська мова як іноземна»

галузі знань

22 Охорона здоров'я; 09 Біологія
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

222 Медицина; 228 Педіатрія; 229 Громадське
здоров'я; 221 Стоматологія; 091 Біологія

мова проведення

українська

Пояснювальна записка

Програма вступного іспиту до аспірантури з дисципліни «Українська мова як іноземна» розроблена відповідно до Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 року № 309.

Структура програми:

- Пояснювальна записка;
- Мета та завдання вступного іспиту до аспірантури з дисципліни «Українська мова як іноземна»;
- Основні вимоги до навичок та умінь з мовленнєвої діяльності;
- Зміст навчального матеріалу;
- Порядок проведення вступного іспиту до аспірантури;
- Структура вступного іспиту;
- Критерії оцінювання;
- Рекомендована література.

Програма призначена для іноземних громадян, які вступають до аспірантури Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова і володіють українською мовою в обсязі, передбаченому програмами, розробленими кафедрою українознавства ВНМУ імені М. І. Пирогова відповідно до Єдиної типової навчальної програми для студентів-іноземців, Загальноосвітніх стандартів з української мови як іноземної та Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти.

Вступний іспит до аспірантури з дисципліни «Українська мова як іноземна» визначає рівень знання української мови соціокультурного, наукового, професійного спрямування та перевіряє комунікативну компетенцію, володіння словниковим запасом та граматичними структурами відповідно до вимог програми, що відповідає рівню **B2** за стандартами Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти.

Мета та завдання вступного іспиту до аспірантури з дисципліни «Українська мова як іноземна»

Вступний іспит з «Української мови як іноземної» має на меті визначення рівня практичного оволодіння українською мовою. Також спрямований на мотивування до вивчення дисципліни «Українська мова як іноземна (в науковій сфері)» під час навчання в аспірантурі, оскільки для іноземних здобувачів актуальною є інтеграція в український науковий простір, що вимагає володіння високим рівнем мовно-комунікативних умінь та навичок.

На вступному іспиті до аспірантури кандидати повинні продемонструвати високий рівень сформованості комунікативної, мовної та

мовленнєвої компетенцій.

Комунікативна компетенція передбачає здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, зокрема в науковій сфері, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування.

Мовна компетенція передбачає володіння орфографічними, орфоепічними, фонетичними, граматичними, лексичними та стилістичними нормами сучасної української літературної мови.

Мовленнєва компетенція полягає у використанні норм сучасної української літературної мови під час продукування усних та письмових висловлювань; врахування під час вибору мовних засобів стилю, типу і жанру мовлення, конкретної ситуації спілкування.

Основні вимоги до навичок та умінь з мовленнєвої діяльності

Вступник повинен вміти:

Аудіювання	<ul style="list-style-type: none"> - розуміти літературно-розмовне мовлення носія мови в ситуаціях повсякденного спілкування та в професійній, науковій сферах; - орієнтуватися в різноманітних сферах і комунікативних ситуаціях відповідно до визначених параметрів і поведінкових характеристик спілкування; - сприймати основний тематичний зміст; - розуміти семантику окремих фрагментів тексту і ключових одиниць, що визначають особливості розвитку тематичного змісту; - усвідомлювати основні цілі й мотиви мовця, характер його ставлення до предмета мовлення і реципієнта; - розуміти текст лекцій, доповідей та інших форм академічної / професійної презентації.
Читання	<ul style="list-style-type: none"> - читати з високим ступенем самостійності; - сприймати основну і другорядну інформацію тексту і його зміст загалом, визначати тему й ідею, розуміти логічну схему розгортання подій чи аргументації, висловлювати власне ставлення до чогось / когось; - розуміти зміст професійно орієнтованих статей за умови користування словником для підтвердження правильності власної інтерпретації опрацьовуваної термінології; - відповідно до визначеної комунікативної ситуації використовувати різні стратегії читання та види читання: ознайомлювальне, вивчальне, проглядальне, пошукове, реферативне; - розуміти статті та доповіді, що стосуються сучасних науково-популярних, загальнонаукових і спеціально наукових проблем із урахуванням специфічної авторської думки; - інтерпретувати інформацію, викладену в тексті, висновки й оцінки автора.

Говоріння	<ul style="list-style-type: none"> - уміти спілкуватися як в форматі діалогічного мовлення, так і в різних видах монологічного мовлення на професійну, соціокультурну та наукову тематику. - вільно, правильно й ефективно користуватися мовними засобами в широкому діапазоні загальних, академічних, професійно орієнтованих тем, уміло контролюючи граматичний аспект; - обмінюватися складною інформацією, пов'язаною з навчальними та професійними обов'язками, чітко й детально описувати виконання певної дії чи процедури, узагальнювати й підсумовувати інформацію й аргументи з кількох джерел.
Письмо	<ul style="list-style-type: none"> - відтворювати письмовий текст, демонструючи уміння виділяти основну інформацію і здійснювати компресію шляхом відкидання другорядної; - створювати письмовий текст, що стосується соціально-культурної, країнознавчої, офіційно-ділової, навчальної, наукової та професійно орієнтованої сфер спілкування; - передавати у письмовій формі прочитану й вилучену інформацію будь-якого змісту.

Зміст навчального матеріалу

Теми для повідомлень

1. Організація системи охорони здоров'я у вашій країні.
2. Організація системи охорони здоров'я в Україні.
3. Типи лікарень, їхня структура й організація роботи.
4. Університет, у якому я навчався.
5. Переваги та недоліки професії лікаря.
6. Моя майбутня наукова діяльність.

Словотвір. Морфологія

1. Будова слова: основа слова і закінчення; корінь, префікс, суфікс, постфікс, інтерфікс. Семантичний потенціал афіксів.
2. Іменник Лексико-граматичні розряди іменників: власні (повні, аббревіатури) / загальні назви, абстрактні / конкретні, збірні / одиничні, матеріально-речовинні іменники, назви істот / неістот. Категорії роду, числа, відмінка. Формотворення; значення і вживання відмінків. Функції і значення відмінків. Невідмінювані іменники.
3. Прикметниковий тип відмінювання іменників.
4. Займенник. Значення, словозміна і вживання особових, питально-відносних, заперечних займенників. Вживання і семантична диференціація неозначених займенників. Семантичні особливості зворотних займенників. Словозміна займенників. Уживання заперечних і неозначених займенників із прийменниками.
5. Прикметник. Якісні й відносні прикметники. Ступені порівняння прикметників. Відмінкова система прикметників.
6. Числівник. Кількісні й порядкові числівники. Семантичні розряди

кількісних числівників: власне-кількісні, збірні, неозначено-кількісні, дробові числівники. Відмінювання кількісних числівників. Узгодження числівників із іменниками.

7. Дієслово. Інфінітив і особові форми дієслова. Граматичні категорії дієслів. Види дієслова. Уживання видових форм у наказовому, дійсному, умовному способах. Дієслівне керування. Перехідні й неперехідні дієслова. Дієслова на *-ся* (*-сь*). Безособові дієслова.

8. Прислівник Семантичні розряди прислівників: означальні, способу дії, міри і ступеня; обставинні: місця, часу, причини, мети, модальні.

9. Службові частини мови. Прийменник. Семантичні типи: просторові, темпоральні, логічні. Багатозначність прийменників.

10. Сполучник. Сполучники сурядності: єднальні, протиставні, зіставний, розділові, градаційні, приєднувальні. Підрядні сполучники: причинові, наслідковий, часові, умовні, мети, допустові, порівняльні тощо.

Синтаксис

1. Просте речення.
2. Порядок слів у реченні. Висловлювання заперечення.
3. Складне речення. Складносурядне речення. Вираження єднальних, протиставних, розділових відношень у складносурядному реченні. Складнопідрядне речення Вираження означальних відношень. Вираження з'ясувальних відношень. Вираження обставинних відношень. Безсполучникове речення.
4. Засоби досягнення структурно-композиційної цілісності складного речення Інтонація. Сполучники сурядності й сполучники підрядності. Сполучні слова. Співвідносні слова. Співвідношення видо-часових і способових форм дієслів-присудків чи головних членів однокомпонентних речень. Порядок розташування предикативних частин. Лексичні засоби.
5. Пряма й непряма мова. Розділові знаки при прямій мові.

Лексикологія

1. Лексика. Словниковий склад мови. Поділ слів на повнозначні слова, вигуки, службові слова.
2. Поділ слів за значенням: однозначні слова, багатозначні слова. Синоніми. Антоніми.

Порядок проведення вступного іспиту до аспірантури

Проведення вступного іспиту з «Української мови як іноземної» до аспірантури Вінницького національного медичного університету здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України, Правил прийому до аспірантури (доктор філософії) ВНМУ ім. М. І. Пирогова, Положення про прийом на навчання до аспірантури ВНМУ ім. М. І. Пирогова на здобуття наукового ступеня доктора

філософії, Положення про предметні комісії для проведення вступних випробувань до аспірантури ВНМУ ім. М. І. Пирогова, Положення про відділ аспірантури і докторантури ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Структура вступного іспиту

1. Читання. Вступникам буде запропоновано два типи завдань. 1) Текст. До тексту укладено низку тестів для перевірки широкого спектру навичок читання: розуміння ідеї, теми, пошук інформації, встановлення логічних зв'язків. 2) Необхідно скомпонувати текст з п'яти структурно-логічних частин, які розташовані в неправильному порядку.
2. Письмо. Перевірка здійснюється за допомогою тестового завдання, яке полягає у заповненні пропусків у тексті лексемами різних частин мови у правильній граматичній формі.
3. Аудіювання. Складається з аудіозапису тексту українською мовою обсягом близько 100 слів та тестових завдань до нього. Аудіозапис прослуховується двічі.
4. Говоріння. Складається з усного повідомлення на одну із запропонованих тем та додаткових питань за темою повідомлення.

Рекомендована література для підготовки до вступного іспиту з дисципліни «Українська мова як іноземна»

1. Дмитрук Л. І., Матусевич Л. М. Видатні науковці-лікарі : навч. посібн. ВНМУ ім. Пирогова. 2015. 54 с.
2. Дудник О. М., Лисогора В. В. Зовнішність людини. Характер і темперамент. : навч. посібн. ВНМУ ім. Пирогова. 2015. 40 с.
3. Дудник О. М., Кукуруза Ю. В., Слободянюк Л. Ф. Українська мова на повсякдень : навч. посібн. ВНМУ ім. Пирогова. 2017. 54 с.
4. Краєвська Г., Білик Я. Культура наукового мовлення : Термінологічний аспект : Практикум. Вінниця. 2017. 130 с.
5. Краєвська Г. П., Дудник О. М., Кукуруза Ю. В. Основи медичної термінології. Навчальний посібник для студентів-іноземців. Вінниця : Друкарня ВНМУ ім. М. І. Пирогова. 2013. 42 с.
6. Краєвська Г. П., Дудник О. М., Кукуруза Ю. В. Основи наукового мовлення Навчальний посібник для студентів-іноземців. Вінниця : Друкарня ВНМУ ім. М. І. Пирогова. 2015. 40 с.
7. Навчальні матеріали з розвитку мови для іноземних студентів-медиків 2-3-го курсів / укладач: М. М. Набок. Суми: Вид-во СумДУ. 2014. 68 с.

8. Новікова О. М., Тулузакова О. Г., Штанденко У. М. Українська мова як іноземна: підготовка до тесту. Тренувальні завдання. Середній рівень : навч. посібн. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. 2017. 332 с.
9. Палінська О., Качала О. Автостопом по Україні. Українська мова як іноземна : аудіокнига з вправами. Львів : Вид-во Львівської політехніки. 2014. 128 с.
10. Палінська О. Крок -2 – продовження навчального комплексу «КРОК» для всіх, хто вивчає українську як іноземну на рівні В1. Навчальний посібник для студента, диск, робочий зошит. Видавець: «Дон Боско». 2014.
11. Тексти та завдання з наукового стилю мови з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для іноземних студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / уклад. О. С. Черемська, І. М. Шелепкова. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2015. 56 с.
12. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчально-практичний посібник для іноземних студентів усіх напрямів підготовки / О. С. Черемська, В. Г. Сухенко, Н. М. Карікова. Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2016. 190 с.
13. Українська мова як іноземна для англomовних студентів-медиків : підручн. з електрон. аудіодод. : у 2 кн. Кн. 1. Соціокультурна комунікація / С.М. Луцак, А.В. Ільків, Н.П. Литвиненко та ін. ; за ред. С.М. Луцак. К. : ВСВ «Медицина». 2019. 504 с.
14. Українська мова як іноземна для англomовних студентів-медиків : підручн. з електрон. аудіодод. : у 2 кн. Кн. 2. Основи професійного мовлення / С.М. Луцак, А.В. Ільків, Н.П. Литвиненко та ін. ; за ред. С.М. Луцак. К. : ВСВ «Медицина». 2019. 456 с.

Голова предметної екзаменаційної комісії, к.філол.н., доцент, доцент ЗВО кафедри українознавства

Ганна КРАЄВСЬКА

Критерії оцінювання

Вступники до аспірантури виконують 5 видів завдань із різних видів мовленнєвої діяльності. Здійснюється оцінювання 200-бальною шкалою. 0–100 – здобувач не склав; 101–200 – здобувач склав іспит. Завдання 1, 2, 4 містять по п'ять тестів. За правильне виконання кожного тесту – 6 балів. Завдання 3 містить 10 тестових завдань, за правильне виконання кожного з яких нараховується 5 балів.

5 завдання – повідомлення, яке оцінюється від 30 до 60 балів:

30-40 балів. Вступник уміє логічно будувати невелике висловлювання та вести діалогічну взаємодію, допускаючи помилки під час використання лексичних одиниць; використовує обмежений словниковий запас та елементарні граматичні структури. Розуміє поставлені питання, дає відповіді. Припускається фонетичних помилок.

41-50 балів. Вступник уміє зв'язно висловлюватися відповідно до запропонованої тем, при цьому робить незначні помилки. Відповідає на поставленні питання, використовуючи відповідні лексико-граматичні конструкції.

51-60 балів. Вступник уміє висловлюватися і вести бесіду в межах запропонованих тем, використовує граматичні структури й лексичні одиниці відповідно до комунікативних завдань, не припускається фонетичних помилок.

1 завдання – 30 балів (по 6 балів за правильну відповідь);

2 завдання – 30 балів (по 6 балів за правильну відповідь);

3 завдання – 50 балів (по 5 балів за правильну відповідь);

4 завдання – 30 балів (по 6 балів за правильну відповідь);

5 завдання (повідомлення) – 60 балів.

На основі суми балів визначається бал за іспит.